

XXI

FESTIVAL INTERNACIONAL

DE MÚSIQUES

DE TORROELLA DE MONTGRÍ
C O S T A B R A V A

DEL 21 DE JULIOL AL 19 D'AGOST DE 2001

MEMBRE DE L' ASSOCIACIÓ EUROPEA DE FESTIVALS

Exposició:
De l'amor i la mort

Dates: del 24 de juliol
al 28 d'octubre
del 2001

Centre Cultural
Caixa Catalunya
Barcelona

Leda i el cigne, 1529-1530.
Michelangelo Buonarroti.
Dibuixat per Auguste Hesse.
Litografiat per Lemercier,
ca. 1830-1840
Litografia

El XXI
Festival

*Internacional de Músiques de
Torroella de Montgrí té la
col·laboració i el patrocini de
Fundació Caixa Catalunya*

FUNDACIÓ CAIXA CATALUNYA

XXI

FESTIVAL INTERNACIONAL
DE MÚSIQUES
DE TORROELLA DE MONTGRÍ
C O S T A B R A V A

DEL 21 DE JULIOL AL 19 D'AGOST DE 2001

CONCERT

10

Orquestra Simfònica de Torroella de Montgrí

■ EL BARROC MUSICAL ITALIÀ

Si el naixement de l'òpera ha de considerar-se com una de les grans aportacions del període barroc a la història de la música occidental, una altra aportació no menys important és el naixement de la consciència instrumental. No significa això, però, que anteriorment al barroc no existís música instrumental. Aquesta, però (a excepció d'algunes mostres puntuals immerses en el món de la dansa) estava totalment emparentada amb la música vocal i, així, la música tant podia ésser cantada com executada amb instruments. Només cal pensar que, fins i tot, l'esmentada música destinada per a ballar era moltes vegades cantada.

A finals del segle XVI i primers anys del segle XVII, la basílica de Sant Marc de Venècia va començar a mostrar algunes experiències, impulsades primer per Andrea Gabrieli (1533-1585) i després pel seu nebot Giovanni Gabrieli (1553/6-1612), que denotaven una determinada consciència instrumental. Així, a l'interior d'aquesta església bizantina, diferents masses instrumentals buscaven contrastos tímbrics, efectes d'estereofonia amb la fórmula de pregunta i resposta. Estava naixent un nou estil anomenat *stile concertato* que, ben aviat, es va concebre com un estil modern. Gairebé coetàniament, Girolamo Frescobaldi (1583-1643) a Roma va compondre diferents obres per a instruments de tecla on, a l'igual que en les obres dels Gabrieli, es mostrava una independència absoluta de la música vocal.

El concert d'aquesta nit, a càrrec d'un dels conjunts més impactants en el panorama de la música antiga europea actual, ens permetrà fruit d'algunes de les mostres instrumentals sorgides a Itàlia al llarg del segle XVII i primers anys del segle XVIII.

A la primera part del concert serem immersos en diferents mostres instrumentals del segle XVII. Si en les Sonates X i IV de Castello podrem escoltar l'art d'un compositor fonamental en el desenvolupament de l'estil modern, amb restes de la *canzona*, un gènere instrumental més antic i més deutor de la música vocal, en la Sonata "La Frangipana" de Giovanni Legrenzi contemplarem l'estilística veneciana anterior al gran representant del barroc venecià i italià: Antonio Vivaldi. Legrenzi, hereu de la tradició de Monteverdi i Cavalli, va posar les pautes per a un desenvolupament més expressiu de la música instrumental. L'assoliment d'aquesta major força expressiva va possibilitar també escoltar unes construccions musicals que despertaven més afectes i sentiments en els intèrprets i oients. És per això que algunes de les seves obres (com la Sonata "La Frangipana" d'aquesta nit) van començar a incorporar subtítols, posats pel propi compositor o pels propis oients i/o practicants instrumentals, que ajudessin a marcar unes pautes en l'audició.

Una Sonata d'Uccellini, un compositor transcendental en el llenguatge violinístic pels seus avenços tècnics i unes obres concebudes amb una gran unitat temàtica i un interès en l'ús del cromatisme, i dues de Tarquinio Merula, una d'elles la celeberrima *Ciaccona*, paradigma de les innovacions formals portades a terme pel cremonès, acabaran de configurar un pòrtic que ens portarà a una segona part on la figura d'Antonio Vivaldi i l'instrument de la flauta de bec seran els protagonistes.

Antonio Vivaldi, creador de més de sis-cents concerts per a diferents instruments, va publicar per a l'instrument de la flauta travessera els *VI Concerti a flauto traverso, violino I e II, alto viola, organo e violoncello, op. 10* (Amsterdam, 1728). Ara bé, alguns d'aquests concerts per a flauta no van ser més que reelaboracions d'antics concerti da camera creats per a un ús privat pels músics de l'Ospedale della Pietà on Vivaldi va servir com a maestro di violino i maestro di concerti. El concert "La notte" i el concert "Il gardellino", coneguts popularment per la seva pertinença a l'opus 10, en realitat van ser concebuts anteriorment com a concerts de càmera. Així, *Il gardellino* era inicialment un concert per a flauta (o violí), oboè (o violí), violí, fagot (o violoncel) i baix continu (catalogat com a *RV 90*) i *La Notte* ho era per a flauta (o violí), dos violins, fagot i baix continu (*RV 104*). A part del virtuosisme donat a l'instrument de la flauta de bec i de les característiques arquetípiques del llenguatge vivaldià (atreuiment harmònic, ús del cromatisme, saviesa arquitectònica), que l'erigeixen com un dels més grans compositors del barroc musical, aquests concerts ens inserixen en el sempre problemàtic tema de la música descriptiva. Més enllà del fet que hi ha qui veu en *Il gardellino* un concert on la flauta imita el cant d'un ocell o de la presència d'un programa en *La Notte* (amb la presència inclosa de fantasmès!), la suggerència, l'exotisme i la riquesa imaginativa presents en aquests concerts i en molta de la música vivaldiana han fet llegir Vivaldi com un compositor modern. Una modernitat definida per la consciència vivaldiana del progressiu procés de civilització de l'home en l'espai de la ciutat, allunyant-lo de la natura i on la música s'erigeix com un espai on l'home intenta de restablir la seva harmonia amb la naturalesa i el seu entorn. La música vivaldiana, consegüentment, pot interpretar-se com un intent de preservar el més pur i original de l'home, entenent el concepte d'original com un retorn als orígens, a tot allò que encara no ha estat contaminat per l'esmentat procés de civilització.

Enmig dels dos concerts de Vivaldi podrem escoltar una mostra del compositor germànic Sylvius Leopold Weiss, si bé entre els anys 1708 i 1714 va residir a Roma on va treballar molt a prop dels Scarlatti. Creador d'un innovador llenguatge musical per a llaüt, aquest en bona mesura s'allunya del barroc i s'inserix en l'estil galant.

Oriol Pérez i Treviño

PROGRAMA

DILUNS 13 D'AGOST / 22.30 H / ESGLÉSIA

1a PART

Dario Castello (inici del segle XVII):
Sonata X per a dos violins i baix continu
 (de les *Sonate concertate in stilo moderno*, Venècia 1644)

Marco Uccellini (1603-1680):
Sonata XVIII per a dos violins i baix continu
 (de les *Sonate, arie et correnti*, op.2, Venècia 1642)

Tarquinio Merula (1594/5- 1665):
La Cattarina, per a flauta, violi i baix continu

Giovanni Legrenzi (1626-1690):
Sonata "La Frangipana" per a dos violins i baix continu
 (de les *Sonate a 2 e 3 libro 1°, op.2*, Venècia 1655)

Dario Castello:
Sonata IV per a dos violins i baix continu (Venècia, 1644)

Tarquinio Merula:
Ciaccona per a dos violins, baix i baix continu
 (*Canzoni, ovvero Sonate concertate per chiesa e camera a 2 et a 3 libro 3°, op.12*, Venècia 1637)

2a PART

Antonio Vivaldi (1678-1741):
Concert en sol menor RV 104 "La notte"
 per a flauta de bec, dos violins i baix continu

-Largo

-Fantasmi (Presto, Largo, Andante)

-Presto

-Il sonno (Largo)

-Allegro

Sylvius Leopold Weiss (1686-1750):
Preludi i Fuga en Mi bemoll Major per a llaüt

Antonio Vivaldi:
Concert en Re Major RV 90 "Il gardellino"
 per a flauta sopranino, dos violins i baix continu

-Allegro

-Largo

-Allegro

IL GIARDINO ARMONICO

Aquesta formació, creada a Milà el 1985, aplega músics especialitzats en la interpretació de la música de cambra amb instruments d'època.

El seu repertori es basa en obres dels segles XVII i XVIII. Molts dels seus membres són famosos solistes internacionals i han col·laborat amb artistes tan eminents com N. Harnoncourt, G. Leonhardt, T. Pinnock, Ch. Coin i J. Savall. El grup, que pot estar integrat de tres a vint músics, gaudeix actualment d'una gran reputació en l'àmbit internacional, avalada per les seves nombroses aparicions als auditoris i festivals més importants del món.

Il Giardino Armonico enregistra en exclusiva per al segell discogràfic Teldec Classics. Les seves gravacions del repertori de Vivaldi i d'altres compositors del segle XVIII han obtingut un gran èxit de públic i de crítica. Els seus enregistraments han rebut nombrosos guardons: *Concerti da camera* (premi Fondazione Cini, de Venècia; Caecilia Award de la crítica musical belga); *Il cimento dell'armonia e dell'invenzione Vol.I* que inclou la gravació de *Le Quattro Stagioni* (1994: Diapason d'Or, Choc de la Musique, Grand Prix des Discophiles); *Il cimento dell'armonia e dell'invenzione Vol.II* (1995: Diapason d'Or, Choc de la Musique).

El 1997 van sortir al mercat internacional els *Concerts de Brandenburg* (Echo-Preis 1998), la primera gravació de la formació dedicada a J. S. Bach. El 1998 va sortir un altre CD del grup dedicat al repertori de M. Locke i H. I. F. Biber (Diapason d'Or) i el 1999 van editar dos CD: un amb àries italianes de Handel, interpretat per la soprano Eva Mei i *Il Vivaldi album* amb Cecilia Bartoli (Decca).

La tardor del 2000 publicaren el disc *Viaggio musicale* (10 de Répertoire) dedicat a la música instrumental italiana del segle XVII.

La formació ha col·laborat amb cantants com Cecilia Bartoli, Anna Caterina Antonacci, Sumi Jo, Sara Mingardo, Eva Mei, Isabel Rey, Sara Fulgoni, Lynne Dawson i instrumentistes com Christophe Coin, Katia e Marielle Labèque i la formació de La Fenice. Ha participat en la realització de projectes com l'Orfeo de Monteverdi, *La serva padrona* de Pergolesi, l'oratori de Conti *Il martirio di San Lorenzo*.

El juliol de l'any passat la formació va participar a l'Styriarte Festival de Graz, on interpretà l'*Agrippina* de G. F. Handel.

IL GIARDINO ARMONICO

Giovanni Antonini, flautes de bec i direcció
Marco Bianchi; Riccardo Minasi, violins
Paolo Beschi, violoncel
Luca Pianca, llaüt
Riccardo Doni, clavicèmbal

Ho organitza

Juventuts
Musicals de
Torroella
de Montgrí

SECRETARIA:
Aparat de Correus núm. 70
E-17257 Torroella de Montgrí
Tel. 00 34 972 76 06 05
Fax. 00 34 972 76 06 48
e-mail: jjmmtdm@ddgi.es
<http://www.ddgi.es/tdm/fimtdm>

Hi col·laboren

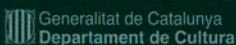
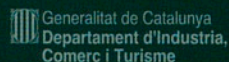
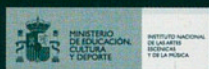
Germans Radresa
SA

PARRÒQUIA DE SANT GENÍS

CATALUNYA
MÚSICA

i.m
INSTITUT MONTGRÍ

Ho patrocinen

Amb la col·laboració i el patrocini de

FUNDACIÓ CAIXA CATALUNYA

902 10 12 12 **TEL·ENTRADA**
CAIXA CATALUNYA